EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 9.8.2022
COM(2022) 391 final

2022/0233 (NLE)

Návrh

# DOPORUČENÍ RADY

## o hlavních zásadách pro zhodnocování znalostí

# DŮVODOVÁ ZPRÁVA

## 1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Komise v roce 2008 vydala doporučení o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace (K(2008) 1329). Prostředí výzkumu a inovací (VaI) se od roku 2008 výrazně změnilo, pokud jde o aktéry a složitost ekosystémů VaI, jakož i o globální výzvy. Pandemie COVID-19 rovněž ukázala, že je naléhavě nutné využít a zhodnotit znalosti z výzkumu a inovací, které byly vytvořeny v Evropské unii (EU). Vyžaduje to, aby tvůrci politik stanovili nové cíle a poskytli aktualizované pokyny pro zhodnocování znalostí.

Hlavní zásady pro zhodnocování znalostí nahradí doporučení Komise z roku 2008 a zaměří se na maximalizaci hodnoty investic do výzkumu a inovací nad rámec tradičního předávání znalostí. Zhodnocování znalostí se opírá o různé kanály[1] a zahrnuje všechny aktéry v ekosystému výzkumu a inovací a jejich znalostní základnu. Hlavní zásady rovněž pomohou zaplnit mezery ve zhodnocování znalostí napříč členskými státy a zajistí, aby občané ve všech členských státech měli z výsledků výzkumu a inovací větší prospěch.

Sdělení Komise z roku 2020 „Nový EVP pro výzkum a inovace“[2] položilo základy pro aktualizaci a stanovení hlavních zásad pro zhodnocování znalostí a kodex správné praxe pro inteligentní využívání duševního vlastnictví, a to do konce roku 2022. V doporučení Rady ze dne 26. listopadu 2021 „o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě“[3] je zhodnocování znalostí označeno za jednu z prioritních oblastí pro společné akce na podporu Evropského výzkumného prostoru (EVP).

Závěry Rady o „o řízení Evropského výzkumného prostoru v budoucnosti“ přijaté dne 26. listopadu 2021[4] schválily program politiky EVP na období 2022–2024. Politický program EVP zahrnuje akci „Aktualizovat pokyny EU pro lepší zhodnocování znalostí“ jako akci 7 EVP. Prvním výsledkem je „vypracovat a schválit hlavní zásady pro zhodnocování znalostí“.

Hlavní zásady pro zhodnocování znalostí budou dále podpořeny dvěma kodexy správné praxe, které poskytnou účastníkům ekosystému výzkumu a inovací podrobnější pokyny k provádění určitých oblastí zhodnocování znalostí. Akce 7 EVP předpokládá vypracování *Kodexu správné praxe pro inteligentní využívání duševního vlastnictví* a *Kodexu správné praxe pro výzkumné pracovníky v oblasti normalizace*.

Hlavní zásady vycházejí ze spoluvytvoření podskupiny fóra EVP pro zhodnocování znalostí, kterou zřídila neformální expertní skupina Komise pro Fórum EVP pro transformaci.

Současný návrh doporučení Rady umožní přijmout společnou linii ohledně politických zásad a opatření pro zlepšení zhodnocování znalostí v EU, aniž by byla uložena právně závazná ustanovení.

---

1 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, *Research & innovation valorisation channels and tools: boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions* (Kanály a nástroje zhodnocování výzkumu a inovací: podpora přeměny znalostí v nová udržitelná řešení), Úřad pro publikace, 2020.

2 COM(2020) 628 final.

3 Doporučení Rady (EU) 2021/2122 ze dne 26. listopadu 2021 o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě (Úř. věst. L 431, 2.12.2021, s. 1).

4 Dokument Rady 14308/21.

Hlavní zásady zhodnocování znalostí podpoří aktualizovanou průmyslovou strategii pro Evropu[5] a Akční plán EU pro duševní vlastnictví[6] tím, že zvýšípovědomí výzkumné komunity o významu řízení duševního vlastnictví, podpoří účinné využívání a zavádění duševního vlastnictví a zajistí snadnější přístup k aktivům chráněným právem duševního vlastnictví a jejich sdílení. Podpoří také iniciativy Zelené dohody pro Evropu a posílí vazbu mezi výzkumem a normalizací v souladu se strategií EU pro normalizaci[7]. V souladu se sdělením Komise „Nový evropský program inovací“[8] hlavní zásady také pomohou využít rozmanité talenty, duševní majetek a průmyslové kapacity v Evropě. Pomohou také zlepšit zhodnocování znalostí na univerzitách a zaměří se na tvůrčí a podnikatelské dovednosti, čímž podpoří Evropskou strategii pro univerzity[9], Evropský prostor vzdělávání (EPV)[10] a Evropskou agendu dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost[11]. Hlavní zásady jsou navíc v souladu se závěry Rady o hodnocení výzkumu a uplatňování otevřené vědy přijatými dne 10. června 2022[12], které navrhují, aby vývoj systémů hodnocení výzkumu v Evropě zohledňoval zhodnocování znalostí. Hlavní zásady také posílí kapacitu systémů výzkumu a inovací s cílem podpořit tvorbu politik podloženou fakty, veřejnou správu[13] a zlepšování právní úpravy[14].

## 2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

### • Právní základ

Právním základem pro tuto iniciativu jsou čl. 182 odst. 5 a článek 292 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). V souladu s článkem 292 SFEU Rada může přijímat doporučení a bude rozhodovat na návrh Komise ve všech případech, kdy má podle Smluv přijmout akt na základě návrhu Komise.

Ustanovení čl. 182 odst. 5 otevírá možnost doplnit činnosti uvedené ve víceletém rámcovém programu tak, že Evropskému parlamentu a Radě umožní řádným legislativním postupem a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijmout opatření nezbytná k uskutečnění EVP.

### • Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

V souladu s článkem 179 SFEU bude mít Evropská Unie (EU) za cíl posilovat své vědecké a technologické základy vytvořením evropského výzkumného prostoru, ve kterém se vědci, vědecké poznatky a technologie volně pohybují, a podporovat rozvoj své konkurenceschopnosti, včetně konkurenceschopnosti průmyslu, jakož i podporovat všechny výzkumné činnosti, které jsou z hlediska ostatních kapitol Smluv pokládány za nezbytné. Článek 180 SFEU stanoví, že EU musí provádět řadu činností, které doplňují činnosti členských států. Patří mezi ně podpora spolupráce s podniky a mezi nimi, s výzkumnými středisky a s univerzitami, jakož i šíření a vyhodnocování výsledků činností v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrací prováděných EU.

---

5 COM(2020) 102 final a COM(2021) 350 final.
6 COM(2020) 760 final.
7 COM(2022) 31 final.
8 COM(2022) 332 final.
9 COM(2022) 16 final.
10 COM(2020) 625 final.
11 COM(2020) 274 final.
12 Dokument Rady 10126/22.
13 SWD(2021) 101 final.
14 COM(2021) 219 final.

V souladu s článkem 181 SFEU musí EU a členské státy koordinovat své činnosti ve výzkumu a technologickém rozvoji tak, aby zajišťovaly soulad vnitrostátních politik a politik EU. V úzkém spojení s členskými státy může Komise dát jakékoli užitečné podněty na podporu této koordinace, zejména podněty pro stanovení hlavních směrů a ukazatelů, pořádání výměny osvědčených postupů a přípravu podkladů nezbytných pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament musí být plně informován.

Účelem hlavních zásad pro zhodnocování znalostí je zlepšit zhodnocování znalostí tím, že bude přijata společná linie politických zásad a opatření pro tvůrce politik na vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Provádění těchto hlavních zásad zajistí, že údaje, výsledky výzkumu a inovace budou účinně transformovány do udržitelných produktů, procesů, služeb a politik, které budou mít socioekonomickou hodnotu a přínos pro společnost. Navrhovaná iniciativa je v souladu s články 179 a 181 SFEU, které poskytují EU celkovou pravomoc podporovat, koordinovat nebo doplňovat činnosti členských států v oblasti výzkumu a technologického rozvoje. Tím, že tento návrh doporučení Rady klade důraz na zvyšování povědomí, výměnu osvědčených postupů a vzájemné získávání poznatků o klíčových aspektech zhodnocování znalostí, zlepší vytváření hodnoty plynoucí z výsledků výzkumu a inovací v členských státech, aniž by ukládal právně závazná ustanovení.

Konzultace s členskými státy (v rámci Fóra EVP pro transformaci, které bylo zřízeno jako neformální skupina odborníků Komise) a zúčastněnými stranami rovněž ukázaly, že je třeba aktualizovat doporučení Komise z roku 2008 o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a provést kulturní změnu, která by se odklonila od tradičního pojetí předávání znalostí a vedla by ke zhodnocování duševního majetku, který byl vytvořen v rámci široké škály činností v oblasti výzkumu a inovací, mimo jiné také ve stále větší míře spoluvytvářením ze strany různých typů aktérů v rámci ekosystémů výzkumu a inovací.

Doporučení Rady poskytne přidanou hodnotu při tvorbě politik tím, že zviditelní hlavní zásady platné v členských státech a vůči zúčastněným stranám. EU tak bude moci snáze zaujmout postoj a lépe socioekonomicky zhodnotit výsledky výzkumu a inovací.

- **Proporcionalita**

Navrhovaná opatření jsou úměrná sledovaným cílům. Návrh podporuje dosažení cílů nového EVP. Doplňuje úsilí členských států o zhodnocování znalostí. Návrh respektuje postupy členských států a uspokojuje potřebu odlišného přístupu odrážejícího různé hospodářské, finanční a sociální okolnosti členských států, jakož i rozmanitost výzkumných systémů a příslušných institucí a organizací. Uznává také, že odlišné vnitrostátní, regionální nebo místní podmínky by mohly vést k rozdílům ve způsobu provádění navrhovaného doporučení.

V souladu s čl. 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii nepřekračuje obsah ani forma navrhovaného doporučení Rady rámec toho, co je nezbytné k dosažení jeho cílů. Závazky, které členské státy přijmou, nejsou závazné a každý členský stát se může svobodně rozhodnout, jaký přístup zvolí.

- **Volba nástroje**

Doporučení Komise z roku 2008 o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí znamenalo velkou změnu pro mnoho tvůrců znalostí financovaných z veřejných

zdrojů. Studie zveřejněná v roce 2013[15] ukázala, že téměř všechny země (92 %) zapojené do studie uvedly, že vnitrostátní a regionální vlády podporují rozvoj kapacit a dovedností pro předávání znalostí na univerzitách a v dalších veřejných výzkumných organizacích. Některé členské státy strategicky investovaly do infrastruktur a služeb pro předávání znalostí, jako jsou například střediska pro předávání technologií a další zprostředkovatelé, přičemž některé z nich zavedly specifické politiky v oblasti duševního vlastnictví, například národní protokol o duševním vlastnictví v Irsku. Navzdory těmto úspěchům EU stále zaostává za svými světovými konkurenty, kteří vědecky podložené myšlenky lépe přeměňují v inovace[16], přičemž oběh znalostí v rámci EU je nadále nesourodý[17]. Digitalizace, otevřená věda a otevřené inovace drasticky změnily ekosystém, v němž subjekty výzkumu a inovací působí, a EU se tomu musí přizpůsobit.

V pracovním dokumentu útvarů Komise z roku 2020, který doprovází sdělení Komise „Nový EVP pro výzkum a inovace“[18], bylo zlepšení předávání a zhodnocování znalostí v EU označeno za jeden z hlavních úkolů. Chybí nám komplexní evropská strategie pro zhodnocování, která by udávala směr a cíle a poskytovala pokyny pro řízení vztahů v oblasti výzkumu a inovací s cílem podpořit spolupráci v oblasti zhodnocování, včetně poradenství při řízení a využívání duševního vlastnictví. Aby se zajistil dynamický tok znalostí, je třeba zohlednit složitější ekosystémy výzkumu a inovací a zapojit širší skupinu zúčastněných stran a aktérů.

Předchozí hlavní zásady z roku 2008 byly přijaty jako doporučení Komise. Vzhledem k politickým souvislostem, zejména k potřebě zlepšit vytváření hodnot a zvýšit společenské a hospodářské dopady výzkumu a inovací, jak je uvedeno v doporučení Rady „o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě“, bylo jako nástroj pro současné hlavní zásady zvoleno doporučení Rady. Zvýší se tak pocit odpovědnosti členských států za tyto zásady, zlepší se jejich viditelnost a EU se napomůže ke snazšímu zaujímání postoje a lepšímu socioekonomickému zhodnocenívýsledků výzkumu a inovací, aniž by byla zavedena právně závazná ustanovení.

## 3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

### • Konzultace se zúčastněnými stranami

Názory zúčastněných stran byly zjišťovány při několika příležitostech. Tento návrh je výsledkem procesu spoluvytváření s členskými státy v rámci Fóra EVP pro transformaci (zřízeného jako neformální skupina odborníků Komise), zejména podskupiny fóra pro zhodnocování znalostí, která měla konkrétní úkol a potřebnou odbornost poradit Komisi při vypracovávání hlavních zásad pro zhodnocování znalostí. V období od dubna do května 2021

---

15 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Barjak, F., Perrett, P., Es-Sadki, N., et al., *Knowledge transfer study 2010-2012: final report* (Studie o předávání znalostí v období 2010–2012: závěrečná zpráva), Úřad pro publikace, 2014.

16 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, *Science, research and innovation performance of the EU, 2020: 11 recommendations for a fair, green and digital Europe* (Výkonnost EU v oblasti vědy, výzkumu a inovací, 2020: 11 doporučení pro spravedlivou, zelenou a digitální Evropu), Úřad pro publikace, 2021.

17 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, *Zpráva o pokroku EVP za rok 2018: The European Research Area: advancing together the Europe of research and innovation*, (Evropský výzkumný prostor: společný pokrok v Evropě v oblasti výzkumu a inovací), Úřad pro publikace, 2019.

18 SWD(2020) 214 final.

byl proveden průzkum „Hlavní zásady pro zhodnocování znalostí“ určený členským státům a zemím Evropského hospodářského prostoru s cílem získat zpětnou vazbu o aktuálním stavu a dopadu doporučení Komise z roku 2008 o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí. V období od července do září 2021 proběhla také veřejná konzultace o hlavních zásadách zhodnocování znalostí s cílem získat názory širokého spektra zúčastněných stran[19].

Výsledky těchto konzultací jasně naznačují potřebu aktualizace, která by podpořila kulturní změnu a posun od tradičního pojetí předávání znalostí k zhodnocování duševního majetku vytvořeného v rámci široké škály výzkumných a inovačních činností, mimo jiné také ve stále větší míře spoluvytvářením ze strany různých typů aktérů napříč ekosystémy výzkumu a inovací. Ve srovnání s doporučením Komise z roku 2008 by měly být pokyny rozšířeny z univerzit a veřejných výzkumných organizací na širší okruh aktérů, jako jsou jednotliví výzkumní pracovníci, inovátoři a podniky všech velikostí, veřejná správa a občanská společnost. Větší spoluvytváření a sdílení výsledků výzkumu vyžaduje včasné zvážení kontroly a vlastnictví všech druhů duševního majetku v každé fázi procesu výzkumu a inovací.

Příslušné zúčastněné strany a zastřešující organizace byly vyzvány, aby se podělily o své názory na setkání zúčastněných stran EVP dne 16. března 2022. Tento návrh tyto názory zohledňuje.

- **Posouzení dopadů**

Tento návrh nevyžaduje posouzení dopadů a žádné nebylo provedeno. Jako opatření definované ve sdělení Komise „Nový EVP pro výzkum a inovace“ však do značné míry vychází z analytické práce a faktů podporujících nový Evropský výzkumný prostor (pracovní dokument útvarů Komise z roku 2020, který doprovází sdělení Komise „Nový EVP pro výzkum a inovace“). Dochází k závěru, že na úrovni EU, na vnitrostátní i regionální úrovni bylo soukromými i veřejnými subjekty pro zlepšení předávání a zhodnocování znalostí vyvinuto mnoho strategií, nástrojů a opatření. Účinnější politika zhodnocování znalostí však vyžaduje posun směrem k celostnějšímu přístupu, aby se znalosti zhodnotily a aby se výsledky výzkumu a inovací přeměnily v udržitelná řešení s ekonomickou hodnotou a přínosem pro společnost.

## 4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Nevztahuje se na tento návrh.

## 5. OSTATNÍ PRVKY

Tento návrh jako součást akčního plánu pro EVP bude podléhat příslušnému mechanismu monitorování, hodnocení a podávání zpráv, který je v něm stanoven.

[19] Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Eerola, I., *Stakeholder consultation on the guiding principles for knowledge valorisation: report of the results* (Konzultace se zúčastněnými stranami ohledně hlavních zásad pro zhodnocování znalostí: zpráva o výsledcích), Úřad pro publikace, 2021.

2022/0233 (NLE)

Návrh

# DOPORUČENÍ RADY

## o hlavních zásadách pro zhodnocování znalostí

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 první a druhou větu,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Komise dne 10. dubna 2008 vydala doporučení o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace[20]. Doporučení a kodex správné praxe uvítala a podpořila Rada ve svém usnesení ze dne 30. května 2008[21]. Doporučení a kodex správné praxe daly společně podnět mnoha tvůrcům znalostí financovaných z veřejných zdrojů. Některé členské státy strategicky investovaly do infrastruktury a služeb pro předávání znalostí, například středisek pro předávání technologií a dalších zprostředkovatelů; přičemž některé z nich zavedly konkrétní politiky v oblasti duševního vlastnictví, například národní protokol o duševním vlastnictví v Irsku. Další opatření na podporu předávání znalostí na úrovni EU byly vyvinuty v rámci iniciativy Unie inovací (2010)[22].

(2) Ze závěrů Rady o urychlení oběhu znalostí v EU přijatých dne 29. května 2018[23] vyplývá, že EU musí plně využívat příslušných vědeckých a technologických znalostí, jež vytváří, a zajistit účinnější předávání výsledků projektů v oblasti výzkumu a inovací společnosti a průmyslu s cílem maximalizovat dopad investic do výzkumu a inovací. Vyzývá rovněž členské státy, aby prozkoumaly a sdílely osvědčené postupy v oblasti předávání znalostí, a vyzývá Komisi, aby vytvořila a provedla strategii pro šíření a praktické využití výsledků, aby se dále zlepšila dostupnost a využití výsledků projektů výzkumu a inovací a urychlilo jejich případné zavádění.

(3) Sdělení Komise „Nový EVP pro výzkum a inovace“ přijaté dne 30. září 2020[24] předpokládá posílení inovačních ekosystémů pro oběh a zhodnocování znalostí jako jeden z klíčových cílů nového EVP a opatření „Aktualizovat a stanovit hlavní zásady pro zhodnocení znalostí a kodex správné praxe pro inteligentní využití duševního vlastnictví“.

(4) Nová průmyslová strategie pro Evropu[25] a její aktualizace z roku 2021 zdůrazňují význam řízení duševního vlastnictví, zejména zvyšování povědomí výzkumné

---

20 C(2008) 1329.

21 Usnesení Rady o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace, 10323/08.

22 COM(2010) 546 final.

23 Dokument Rady 9507/18.

24 COM(2020) 628 final.

25 COM(2020) 102 final a COM(2021) 350 final.

komunity o duševním vlastnictví, a oznámily strategii pro normalizaci na podporu asertivnějšího postoje k zájmům EU. Mezi hlavní priority akčního plánu EU v oblasti duševního vlastnictví[26] patří „podpora účinného využívání a zavádění duševního vlastnictví“ a „zajištění snadnějšího přístupu k aktivům chráněným právem duševního vlastnictví a jejich sdílení“.

(5) Strategie EU pro normalizaci[27] zdůrazňuje význam zvyšování strategického povědomí o normalizaci mezi výzkumnými pracovníky a včasného zapojení výzkumného a inovačního společenství do normalizace jako způsobu rozvoje příslušných odborných znalostí a dovedností. Strategie rovněž uvádí, že do poloviny roku 2022 Komise vypracuje kodex správné praxe pro výzkumné pracovníky v oblasti normalizace, aby posílila vazbu mezi normalizací a výzkumem a inovacemi.

(6) Závěry Rady o „novém Evropském výzkumném prostoru“, přijaté dne 1. prosince 2020[28], uvítaly iniciativu Komise přezkoumat v souladu s novou průmyslovou strategií pro Evropu doporučení z roku 2008 o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a kodex správné praxe.

(7) V doporučení Rady „o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě“ ze dne 26. listopadu 2021[29] je zhodnocování znalostí označeno za jednu z prioritních oblastí pro společné akce na podporu EVP. Pakt rovněž uznává vytváření hodnot a společenský a hospodářský dopad jako součást společného souboru hodnot a zásad pro výzkum a inovace v Unii, které by členské státy měly zohlednit při vytváření svých systémů výzkumu a inovací.

(8) Program politiky EVP na období 2022–2024, který je přílohou závěrů Rady o „řízení Evropského výzkumného prostoru v budoucnosti“ ze dne 26. listopadu 2021[30], obsahuje opatření „Aktualizovat pokyny EU pro lepší zhodnocení znalostí“. Prvním výsledkem bude „vypracovat a schválit hlavní zásady pro zhodnocování znalostí“. Součástí akce je rovněž vypracování kodexu správné praxe pro inteligentní využívání duševního vlastnictví a kodexu správné praxe pro výzkumné pracovníky v oblasti normalizace, které poskytnou podrobnější pokyny k provádění některých aspektů zhodnocování znalostí.

(9) Otevřená věda[31] je standardní metodou pro práci v rámcových programech EU pro výzkum a inovace a další prioritní oblastí pro společnou akci v rámci politického programu pro EVP na období 2022–2024. Doporučení Komise „o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchovávání“[32] vyzývá členské státy, aby stanovily a prováděly vnitrostátní politiky pro šíření vědeckých publikací a otevřený přístup k nim a pro správu výzkumných dat, zejména prostřednictvím evropského cloudu pro otevřenou vědu. V závěrečné zprávě platformy pro politiku otevřené vědy[33] je mezi

---

26 COM(2020) 760 final.

27 COM(2022) 31 final.

28 Dokument Rady 13567/20.

29 Doporučení Rady (EU) 2021/2122 ze dne 26. listopadu 2021 o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě (Úř. věst. L 431, 2.12.2021, s. 1).

30 Dokument Rady 14308/21.

31 Otevřenou vědou se rozumí přístup k vědeckému procesu založený na otevřené spolupráci, nástrojích a šíření poznatků, jak je definován v nařízení (EU) 2021/695 (Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 15).

32 Doporučení Komise (EU) 2018/790 (Úř. věst. L 134, 31.5.2018, s. 12).

33 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Mendez, E., *Progress on open science: towards a shared research knowledge system(Pokrok v oblasti otevřené vědy: k systému sdílených výzkumných poznatků), závěrečná zpráva platformy pro politiku otevřené vědy*, Lawrence, R. (editor), *Úřad pro publikace, 2020.*

prvky, které musí sdílený výzkumný systém pro inovace obsahovat, uvedeno zvýšení povědomí o hodnotě duševního vlastnictví a řízení aktiv v oblasti duševního vlastnictví. Závěry Rady o hodnocení výzkumu a uplatňování otevřené vědy přijaté dne 10. června 2022[34] navrhují, aby vývoj systémů hodnocení výzkumu v Evropě zohledňoval zhodnocování znalostí.

(10) Sdělení Komise „Evropská strategie pro data“ přijaté dne 19. února 2020[35] vyzývá k využití příležitosti, kterou představují data pro společenské a hospodářské blaho, a k tomu, aby byl tento potenciál využit k řešení potřeb jednotlivců, a tím se vytvářely hodnoty pro hospodářství a společnost. Daty podložená inovace bude znamenat pro občany obrovský přínos, například prostřednictvím lepší personalizované medicíny, nové mobility a jejího podílu na dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu.

(11) Sdělení Komise „Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů“ přijaté dne 29. dubna 2021[36] zdůrazňuje, že vědecké poznatky jsou zásadní pro zlepšování právní úpravy, pro stanovení přesného popisu problému, skutečné pochopení příčinné souvislosti, a tedy i intervenční logiky a pro vyhodnocení dopadu. Vysoce kvalitní výzkum nelze provést ze dne na den, takže aby bylo možné zaručit, že budou v případě potřeby k dispozici relevantní poznatky, je nezbytné lépe předvídat a koordinovat potřeby, jež jsou k získání těchto poznatků nezbytné. To znamená také lepší mobilitu výzkumné obce a její zapojení do regulačního procesu.

(12) Podpora průřezových dovedností, jako je podnikavost, tvořivost, kritické myšlení a občanská angažovanost, patří mezi cíle sdělení Komise „o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025“[37], „Evropské strategie pro univerzity“[38] a „Evropské agendy dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“[39]. Strategický rámec Evropského prostoru vzdělávání podporuje spolupráci a vzájemné učení mezi členskými státy a klíčovými zúčastněnými stranami, např. formou pracovních skupin.

(13) Výzkumný a inovační ekosystém se od vydání doporučení Komise z roku 2008 o řízení duševního vlastnictví v rámci činností předávání znalostí výrazně změnil. Je zapotřebí aktualizace, která by se zaměřila na hodnocení celé znalostní základny vytvořené různými typy aktérů v dynamickém výzkumném a inovačním ekosystému. Je třeba řešit nové výzvy, například stále složitější hodnotové řetězce znalostí, nové tržní příležitosti vytvořené vznikajícími technologiemi, nové formy spolupráce mezi průmyslem a akademickou obcí a veřejným sektorem a zapojení občanů, jakož i reciprocitu při řízení duševního majetku v kontextu mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a inovací.

(14) Různorodost kanálů a nástrojů zhodnocování znalostí[40]by měla být zohledněna pro účely řešení udržitelnosti, jakož i sociálních a politických inovací a pro účely podpory multidisciplinární spolupráce, která přesahuje technologické oblasti a zahrnuje obory,

---

34 Dokument Rady 10126/22.
35 COM(2020) 66 final.
36 COM(2021) 219 final.
37 COM(2020) 625 final.
38 COM(2022) 16 final.
39 COM(2020) 274 final.
40 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, *Research & innovation valorisation channels and tools: boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions (Kanály a nástroje zhodnocování výzkumu a inovací: podpora přeměny znalostí v nová udržitelná řešení)*, Úřad pro publikace, 2020.

jako jsou společenské vědy, humanitní vědy a umění (např. při zkoumání vzájemných vazeb mezi sociální a environmentální nebo hospodářskou a environmentální politikou).

(15) Cílem hlavních zásad pro zhodnocování znalostí je přijmout společný postoj k opatřením a politickým iniciativám pro zlepšení zhodnocování znalostí v EU,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

## HLAVNÍ ZÁSADY PRO ZHODNOCOVÁNÍ ZNALOSTÍ

### SOUVISLOSTI A OBLAST PŮSOBNOSTI

Evropská komise v roce 2008 vydala doporučení o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace. Toto doporučení bylo určeno především veřejným výzkumným organizacím[41].

Zhodnocování znalostí je proces vytváření společenské a ekonomické hodnoty ze znalostí propojením různých oblastí a odvětví a přeměny dat a výsledků výzkumu na udržitelné produkty a řešení, která přinášejí společnosti prospěch v podobě ekonomické prosperity, přínosů pro životní prostředí, pokroku a lepší tvorby politik. Pokud se máme zaměřit na zhodnocování znalostí, je nutné rozšířit oblast působnosti doporučení z roku 2008 tak, aby se vztáhlo na celý ekosystém výzkumu a inovací a jeho aktéry.

Zhodnocování znalostí je změna paradigmatu, která přináší nové aspekty, díky nimž se zhodnotí stávající a budoucí výzkum a inovace a znalostní základny, včetně implicitních znalostí[42]. Zhodnocování znalostí povede k přínosům pro tvorbu politik a k novým způsobům sledování a hodnocení výzkumu a inovací prostřednictvím vývoje ukazatelů a nástrojů měření. Ovlivní financování výzkumu a inovací a přidá hodnotu vědě a výzkumu a jejich výsledkům. Zhodnocování znalostí vyžaduje účast aktérů v ekosystému výzkumu a inovací a uživatelů/příjemců znalostí a inovací, se zvláštním důrazem na využití a opětovné využití znalostí ve prospěch společnosti. Jako takové je širším pojmem než šíření znalostí a znamená, že znalosti a výsledky budou známy a přístupné.

Řízení duševního majetku je pro efektivní zhodnocování znalostí klíčové. Duševní majetek zahrnuje veškeré výsledky nebo produkty vytvořené jakoukoli činností v oblasti výzkumu a inovací (např. patenty, autorská práva, ochranné známky, publikace, data, know-how, prototypy, procesy, postupy, technologie, vynálezy, software atd.)[43]. Možnosti tvorby hodnot se omezí, pokud se úsilí soustředí na řízení a ochranu práv duševního vlastnictví. Využití plné hodnoty duševního majetku vytvořeného činnostmi v oblasti výzkumu a inovací vyžaduje, aby organizace provádějící činnosti v oblasti výzkumu a inovací řídily duševní majetek v širokém smyslu, a to jak ten, který může být právně chráněn (patenty, autorská práva, ochranné známky atd.), tak i další duševní majetek, který by mohl být využit při činnostech

---

41 Pojem „veřejná výzkumná organizace“ zahrnuje jak specializované organizace pro technologický výzkum, tak vysokoškolské instituce, které se zabývají výzkumem, vývojem a vzděláváním ve výzkumu s významnou finanční podporou z veřejných a kvazi veřejných zdrojů (např. charitativní a neziskové organizace), https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/metcalfe_report5.pdf.

42 Implicitní znalost je jakákoli znalost, kterou nelze kodifikovat a předat jako informaci prostřednictvím dokumentace, akademických prací, přednášek, konferencí nebo jiných komunikačních kanálů. Tyto znalosti se efektivněji přenášejí mezi jednotlivci se společným sociálním kontextem a fyzickou blízkostí, jak je vysvětleno ve zprávě OECD *Global Competition for Talent: Mobility of the Highly Skilled* (Globální soutěž o talenty: mobilita vysoce kvalifikovaných pracovníků), s. 9 shrnutí.

43 Duševní majetek může také případně zahrnovat výsledky a produkty výukových činností.

zhodnocování. Aby se plně využila hodnota vytvořeného duševního majetku, je nutné vyvinout strategie řízení a podpořit konkrétní a průřezové dovednosti.

Otevřenost jako princip podporuje tvorbu hodnot[44], přičemž využívání nástrojů pro řízení duševního vlastnictví může vést k lepšímu využití výsledků, pozitivně přispět k inovacím a zvýšit celkovou přidanou hodnotu vědeckých výsledků[45]. Ve vědě platí zásada „ co nejotevřenější a nepřístupné jen v nezbytné míře“, a tak je důležité uznat, že jak otevřená věda, tak otevřené inovace[46] využívají nástroje pro řízení duševního majetku a čerpají z nich. Celkovou hodnotu a význam vědeckého výzkumu pro společnost zvýší také přiměřené využívání výsledků výzkumu za účelem vytváření socioekonomických přínosů.

Podnikatelské postupy, procesy a dovednosti a vše, co usnadňuje zapojení občanů, občanské společnosti a tvůrců politik, jsou nezbytnou součástí úspěšných iniciativ na zhodnocování znalostí. Přeměna znalostí v novou hodnotu, bez ohledu na to, zda se jedná o inkrementální nebo přelomové inovace, tvorbu politiky založené na poznatcích nebo dobré životní podmínky občanů, vyžaduje proaktivní/podnikavé a spoluvytvářející/meziodvětvové postoje nebo kultury ve spojení s podnikatelským úsilím v některých nebo všech fázích procesu zhodnocování. Tímto způsobem by proces zhodnocování mohl inspirovat úpravy vzdělávacích systémů tak, aby lépe vyhovovaly dovednostem, schopnostem a postojům, které by vedly k vyšší kreativitě a tvorbě společenských hodnot. Pro účinné zhodnocování je proto zásadní rozvíjet a využívat podnikatelské přístupy zaměřené na zapojení/spolupráci.

Podnikatelské procesy a metody[47] jsou experimentální objevování, společně vytvořené akce, které přesahují hranice organizace a zahrnují mnoho navzájem se doplňujících kompetencí. Tyto procesy a metody vyžadují nezbytné sociálně-podnikatelské dovednosti a schopnosti, které usnadňují přelévání sociálních znalostí mimo komerční využití. Využití otevřených metod koordinačních sítí, nástrojů a pomůcek strategického rámce Evropského prostoru vzdělávání (EPV) podpoří zhodnocování znalostí a rozvoj souvisejících dovedností.

Mezi hlavní zásady by proto měl patřit rozvoj, využívání a řízení podnikatelských postupů, procesů a dovedností na všech úrovních společnosti v soukromém i veřejném sektoru podílejícím se na zhodnocování znalostí. Tento nový rozsah vyžaduje, aby tvůrci politik odpovídajícím způsobem přizpůsobili své politické cíle a zavedli nové přístupy nezbytné pro zhodnocování znalostí. Cílem těchto hlavních zásad je pomoci s tím tvůrcům politik v členských státech.

Hlavní zásady v tomto doporučení se proto týkají politických iniciativ zaměřených na všechny kategorie aktérů ekosystému zapojených do činností v oblasti výzkumu a inovací, jako jsou:

---

44 OECD, *Making Open Science a Reality* (Otevřená věda se stává realitou), OECD Science, Technology and Industry Policy Papers, č. 25, OECD Publishing, Paříž, 2015.

45 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, *Open science and intellectual property rights: How can they better interact? : state of the art and reflections:executive summary (Otevřená věda a práva duševního vlastnictví: jak mohou lépe spolupracovat? Současný stav a úvahy: shrnutí)*, rok 2022.

46 Základním předpokladem otevřených inovací je otevřít inovační proces všem aktivním účastníkům, aby se znalosti mohly volněji šířit a přeměňovat na produkty a služby, které vytvářejí nové trhy, čímž se podpoří silnější kultura podnikání, Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, *Open innovation, open science, open to the world: a vision for Europe* (Otevřené inovace, otevřená věda, otevřená světu: vize pro Evropu), Úřad pro publikace, 2016, s. 13.

47 Podnikatelský proces je zde chápán jako metoda založená na objevování, která řeší tržní a společenské výzvy a příležitosti experimentálním vývojem a využíváním duševního majetku v podobě nových a užitečných hodnot (inovací) pro danou skupinuzúčastněných stran.

- akademická obec, univerzity, výzkumné a technologické organizace a další veřejné výzkumné organizace, jakož i akademie a učené společnosti,
- organizace občanské společnosti, občané a nevládní organizace,
- soukromí investoři, finanční a investiční organizace včetně nadací a charitativních organizací,
- jednotlivci, např. inovátoři, výzkumní pracovníci, vědci a studenti,
- průmysl, včetně malých a středních podniků, startupů, osamostatněných, rozvíjejících se a sociálních podniků,
- zprostředkovatelé (např. odborníci na předávání znalostí a technologií, podnikatelské inkubátory, vědecké parky, regionální, vnitrostátní a evropská inovační centra, odborníci na duševní vlastnictví, konzultanti a odborníci na podporu inovací, týmy pro vědeckou komunikaci a politické zapojení, organizace poskytující znalosti pro politiku / vědecké poradenství, odborníci na zapojení občanů atd.),
- vnitrostátní, regionální a místní orgány, tvůrci politik a veřejní a soukromí poskytovatelé služeb (např. nemocnice, veřejná doprava a poskytovatelé energie),
- soukromé výzkumné organizace,
- výzkumné a inovační infrastruktury a nejmodernější pilotní zařízení,
- normalizační orgány.

Níže uvedené hlavní zásady jsou formulovány tak, aby byly použitelné pro všechny nebo většinu výše uvedených kategorií. Provádění zásad však musí být přizpůsobeno cílovým aktérům prostřednictvím dokumentů kodexů správné praxe, které je třeba vytvářet ve spolupráci se zúčastněnými stranami. Každý kodex správné praxe by mohl být tematický (např. o duševním vlastnictví, spolupráci akademické obce s průmyslem nebo spolupráci akademické obce s veřejným sektorem) nebo více zaměřený na jednoho či několik výše uvedených aktérů (např. na odborníky na předávání znalostí, startupy nebo společnosti všech velikostí). Kodexy správné praxe budou těžit z výměn s Evropským inovačním a technologickým institutem (EIT).

**HLAVNÍ ZÁSADY**

Tyto hlavní zásady nebudou závazné. To znamená, že uplatňování hlavních zásad by mělo zohledňovat mezinárodní a vnitrostátní právní předpisy i právo EU (včetně pravidel státní podpory) a mělo by být zohledněno při úsilí o to, aby právní rámec EU podporoval zhodnocování znalostí. Všechny hlavní zásady musí být uplatňovány s ohledem na co nejširší společenské využití[48], včetně přínosu pro udržitelnou společnost v souladu s pokyny EU pro boj proti zahraničnímu vměšování do výzkumu a inovací[49].

---

48 Pokud je to možné a v závislosti na souvislostech, měly by činnosti zhodnocování zohledňovat kromě tradičních hnacích sil zisku také potřeby společnosti a přínosy pro ni. Jedním z příkladů je sociálně odpovědné poskytování licencí, kdy poskytování licencí na duševní vlastnictví musí zajistit, aby stanovení cen konečných produktů a služeb neohrožovalo jejich dostupnost.

49 Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Boj proti zahraničnímu vměšování do výzkumu a inovací: pracovní dokument útvarů Komise, 2022.

Zhodnocování znalostí je složitý proces, který vyžaduje značné zdroje, aby se zajistilo, aby se v EU vytvořil a udržel potřebný rozsah dovedností a rozšiřitelná kapacita. Mělo by se pokračovat v investicích do rozvoje odborníků na předávání znalostí a zprostředkování, kteří působí jako prostředníci mezi příslušnými aktéry v oblasti výzkumu a inovací. Zvláště důležité je podporovat malé a střední podniky prostřednictvím silných regionálních inovačních ekosystémů, které vycházejí z univerzit, stejně jako podporovat proaktivitu startupů, rozvíjejících se podniků a podniků všech velikostí a přesvědčit průmyslové partnery, aby byli otevřeni riziku.

Členské státy, tvůrci politik a další příslušní aktéři by měli učinit následující kroky v následujících oblastech.

***Zhodnocování znalostí v oblasti politiky výzkumu a inovací***

- Zajistit, aby existovaly vnitrostátní podpůrné struktury, které pomohou organizacím seznámit se s rozsahem tohoto doporučení o zhodnocování znalostí, posoudit jeho důsledky, které pro ně plynou, mobilizovat finanční a nefinanční zdroje pro jeho zavedení do praxe a vypracovat nezbytné strategie a postupy pro jeho provádění a propagaci.
- Zajistit, aby byly na úrovni organizace definovány, prováděny a zveřejňovány zásady a postupy tvorby hodnot.
- Zajistit, aby činnosti v oblasti výzkumu a inovací financované vládou zohledňovaly – s pravidly EU pro státní podporu – co nejširší společenské využití a zhodnocování duševního majetku vytvořeného činnostmi v oblasti výzkumu a inovací a aby se na nich podíleli všichni aktéři ekosystému.
- Posílit strukturální procesy a postupy pro využívání výsledků výzkumu a vědeckých poznatků za účelem navrhování a provádění veřejné politiky a vypracování a revize norem.
- Podporovat rovnost, rozmanitost a inkluzi u činností zhodnocování znalostí, jejich cílů a lidí do těchto činností zapojených, například prostřednictvím rozmanitých výzkumných týmů a obsahu výzkumu a inovací, který odráží názory, chování a potřeby různých skupin společnosti.

***Dovednosti a schopnosti***

- Prosazovat a podporovat rozvoj dovedností a schopností potřebných k rozvoji a praktickému provádění činností zhodnocování znalostí, do nichž se zapojí všechny zúčastněné strany od studentů, výzkumných pracovníků a vynálezců po profesionální zprostředkovatele, od uživatelů technologií po tvůrce politik.
- Zajistit, aby byly mezi akademickou obcí, průmyslem a veřejným sektorem zavedeny programy mobility s cílem usnadnit rozvoj dovedností a vzájemné obohacování kompetencí a postupů mezi aktéry zhodnocování znalostí, a to na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU.
- Zajistit, aby implicitní znalosti těch, kteří vytvářejí duševní majetek, jenž má být zhodnocen, byly nedílnou součástí procesu zhodnocování. To znamená, že je důležité podporovat participativní přístupy, které umožňují do inovací a zhodnocování zapojit talent, dovednosti a implicitní znalosti.
- Podporovat a usnadňovat multidisciplinární spolupráci přesahující technologické oblasti a zahrnující obory, jako jsou společenské, humanitní a umělecké vědy, jakož i spolutvůrčí přístupy.

***Systém pobídek***

- Vytvořit relevantní a spravedlivý systém pobídek a zajistit, aby tyto pobídky byly k dispozici všem aktérům ekosystému výzkumu a inovací (zejména výzkumným pracovníkům, inovátorům, studentům a zaměstnancům univerzit a veřejných výzkumných organizací, aby se mohli zhodnocování znalostí učit, uplatňovat a praktikovat), jakož i přilákat a udržet talenty.
- Poskytnout malým a středním podnikům, občanské společnosti, občanům, koncovým uživatelům a veřejným orgánům opatření, která jim umožní být aktivními partnery při spoluvytváření inovací s přidanou hodnotou, a tím zlepšit přístup ke znalostem a jejich využívání, jakož i zlepšit získávání dovedností a podpořit společné experimentování.

***Řízení duševního majetku***

- Zajistit, aby ve všech organizacích zapojených do zhodnocování znalostí byly definovány, prováděny a zveřejňovány politiky a postupy pro řízení duševního majetku.
- Zvyšovat povědomí univerzit, výzkumných organizací, veřejných orgánů a podniků o významu řízení duševního majetku v mezinárodním prostředí.
- Zajistit, aby byl duševní majetek vytvořený v rámci veřejně financovaných činností v oblasti výzkumu a inovací v EU řízen a kontrolován tak, aby byl zohledněn a maximalizován socioekonomický přínos včetně přínosu k udržitelnosti pro EU jako celek.
- Zvýšit povědomí o postupech a nástrojích pro řízení duševního majetku v oblasti otevřené vědy a usnadnit využívání výsledků a dat pro inovace.
- Zajistit efektivní řízení duševního majetku v procesech otevřených inovací, např. pomocí aktivního vytváření portfolia a podporou platforem propojujících nabídku a poptávku po duševním majetku s cílem maximalizovat tvorbu hodnot pro všechny zúčastněné.

***Relevantnost v programech veřejného financování***

- Zajistit, aby vládní financování výzkumu a inovací zohledňovalo a posilovalo uplatňování zásad zhodnocování znalostí ve výzkumu, který má být financován.
- Zvážit zvláštní programy financování, které by doplňovaly financování výzkumu s cílem zajistit, aby zhodnocování bylo motivováno již v počátcích výzkumu, a to pomocí pokynů k doplňkovým možnostem financování zhodnocování znalostí.

***Vzájemné učení***

- Prosazovat a podporovat vnitrostátní a nadnárodní procesy a postupy vzájemného učení pro šíření a podporu sdílení osvědčených postupů[50], případových studií, modelových příkladů, získaných zkušeností a vypracování společných specifikací pro zhodnocování znalostí.

[50] Úložiště příkladů osvědčených postupů je k dispozici na platformě Evropské komise pro zhodnocování znalostí, která je trvale otevřena pro předkládání nových příkladů osvědčených postupů.

- Srovnávat úspěšné organizace, ekosystémy a iniciativy v oblasti zhodnocování znalostí s cílem vyvinout a podporovat společné koncepce, modely a pobídky, které budou sloužit jako vodítko pro hodnocení a zavádění řízení a procesů zhodnocování znalostí. Zároveň využít odborných znalostí, sítí a zkušeností získaných od příslušných organizací, například od Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví, Evropského patentového úřadu, sítě Enterprise Europe Network, EIT a jejich znalostních i inovačních společenství a dalších mezinárodních, evropských nebo vnitrostátních organizací.
- Podporovat univerzity a veřejné výzkumné organizace, aby sdružovaly své zdroje, odborné znalosti, data a infrastrukturu napříč obory, zeměmi a regiony a podporovaly tak více postupů vzájemného učení.

***Parametry***

- Zajistit, aby vstupy, chování a výstupy procesu zhodnocování znalostí, včetně celé řady kanálů a cest pro zhodnocování znalostí, odrážel a pokrýval dostatečný počet ukazatelů pro zhodnocování znalostí. Ujistit se, že při definování ukazatelů jsou použity relevantní kvantitativní a kvalitativní parametry.
- Podporovat spojené úsilí o přijetí společných, dohodnutých definic, měřítek a ukazatelů, které pomohou zlepšit výkonnost EU v oblasti zhodnocování znalostí, s přihlédnutím ke kontextuálním rozdílům mezi členskými státy a aktéry v oblasti zhodnocování znalostí a ke specifikům různých odvětví.
- Povzbuzovat, podporovat a motivovat organizace, které se zabývají zhodnocováním znalostí, aby shromažďovaly, sdílely a používaly parametry, které zlepšují učení a výkonnost aktérů v oblasti zhodnocování znalostí v EU.

***Sledování a hodnocení***

- Zajistit, aby postupy sledování a hodnocení používané k posuzování a hodnocení činností zhodnocování znalostí byly průřezové, zohledňovaly stávající rámce a braly v úvahu všechny druhy přínosů pro různé zúčastněné strany a různé výsledky zhodnocování znalostí, včetně přínosu k udržitelnosti.
- Vyvinout další nástroje pro sledování a hodnocení zhodnocování znalostí, aby bylo možné posoudit pokrok a vyspělost duševního majetku a inovačního úsilí v průběhu procesu zhodnocování znalostí. Tyto nástroje by se měly zabývat tím, jak jsou hodnoty vytvářeny a jak přispívají k přechodu k udržitelné společnosti. Po vytvoření tohoto modelu podpořit jeho používání a rozvíjet synergie s dalšími příslušnými politickými opatřeními v oblasti EVP.

Zrušuje se doporučení Komise ze dne 10. dubna 2008 o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace.

V Bruselu dne

*Za Radu*
*předseda/předsedkyně*